

ISUMALIUTISSIISUT

Ilaqtariinnermut peqqissutsimullu ataatsimiititaliaq

Innuttaasut peqqinnerulernissaat pillugu suliniutit sukkulluunniit atuuttut piviusunnngortinneqarnerinut tunngatillugu suliniutit pillugit Naalakkersuisut ataanni akisussaallutik ingerlatsisut kommunillu akornanni pituttuisumik isumaqatigiissuteqarnissaq pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut, taamaalilluni ataavartumik killiffimmik nalunaarsuinerit, nalilersuinerit aammalu innuttaasut peqqinnerulernissaat pillugu suliniummi immikkoortut ataasiakkaat aaqqigallerneqarsinnaalernissaat qulakkeerneqarsinnaaqqullugu, kiisalu suliniutit pingaartinneqartut suliallu ingerlanneqarnissaannut naammattumik isumalluuteqarnissaq anguneqaqqullugu taakkulu peqqinnerulernissamik angusaqarnissamik kinguneqartussamik inatsisiliornermik malitseqartinneqarlutik. Naalakkersuisut kingusinnerpaamik UPA 2013-imi suliniutip taassuma inernerit pillugit Inatsisartunut saqqummiussissapput.

(Inatsisartuni Siumut ilaasortaanit saqqummiunneqartoq)

Pillugu

Siunnersuutip aappassaanneerneranut suliaq

Ataatsimiititaliaq suliarinninnermi ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, sinniisussaq, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Malik Berthelsen, Siumut

Ilaqtariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamit siunnersuut siullermeerlugu ulloq 3. maj. 2012 UPA12-mi suliarineqareernerata aammalu ataatsimiititaliamut innersuunneqareernerata kingorna suliarineqarpoq.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Siunnersuut aalajangiiffigisassatut siunnersuutaavoq, siunnersuuteqartup kissaatigalugu inatsisartunit tapersorsorneqassasoq Naalakkersuisut kommuninut isumaqatigiissusiussasut qulakkeerniarlugu innuttaasut peqqinnerulernissaat pillugu suliniutit sukkulluunniit atuuttut piviusunngortinneqarnernissaat imaalillugu, ingerlaavartumik killiffinnik malinnaanissaq, nalilersuineq aammalu piffinni inuttaasut peqqinnerulernissaanut suliniuteqarnermut peqataasuni ataasiakkaani nalimmassaanerit, taakkualu saniatigut suliassat salliutitat aammalu suliniutit tapersorsorneqarnissaat, nukissanik pisariaqartinneqartunik tapersorsuinissaq kiisalu inuttaasut peqqinnerulernissaat anguniarlugu pisariaqartitsineq tunngavigalugu inatsisissanik malitseqartinneqarnissaq pillugu.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera.

Siunnersuut inatsisartuni siullermeerneqarnermini annertuumik tapersorsorneqarpoq. Tamanna Naalakkersuisunit, Inuit Ataqtigiit, Siumumit, Atassumit, kiisalu Kattusseqtigiit Partiiarit tapersorsorneqarluni. Siunnersuummi isumaqatigiissuteqarnissamut tunngasoq Demokraatinit tunuarsimaarfigineqarpoq. Isumaqatigiissutinut taama ittunut kommunit isumaat kiisalu piginnaatitsinermut atatillugu qanoq Naalakkersuisut kommunillu akornanni naapeqatigiissinnaanersut suli ilisimaneqannginnera innersuutigineqarluni.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu ingerlatinneqarpoq.

Siunnersuutip ataatsimiititaliamit suliarineqarnera

Peqqissutsimut Naalakkersuisumit ataatsimiititaliaq aamma Akileraartarnermut Aningaasaqarnermullu Ataatsimiititaliaq ulloq 11. oktober 2011. inuttaasut peqqinnerulernissaat, Inuuneritta, pillugu suliniutip qiteqqunnerani naliliineq pillugu ilisimatitsinermut qaaqusaapput.

Ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq, inuttaasut peqqinnerulernissaannik suliniummi inassuteqaat nr. 5. siunnersuummit malitseqartinneqartoq, inassutigineqarmat ilusissamik ineriartortitsisoqassasoq, inuttaasut peqqissusissaat pillugu suliniutissanik najukkani pingaarnersiuinermik ataqqinnittumik pingaarnersiuisarneq allaganngorlugu pisussaaffiliisoq aamma isumaqatigiissutinik malinnaanissamut isumannaarisoq ineriartortinneqassasoq.

Inassutigineqartoq ataatsimiititaliamit paasineqarpoq, aammalu suliniutip ingerlanneqarnerata qiteqqunnerani naliliinermi siunnersuummi matumani tunngavissamut paasinnilluni.

Siunnersuummut taasissutissanut allassimasoq tunngavigalugu, Naalakkersuisut suliniutit pillugit Naalakkersuisut ataanni akisussaallutik ingerlatsisut kommunillu akornanni

pisussaaffiliisumik isumaqatigiissuteqarnissaq pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik aallartissasut

Naalakkersuisunit Taamaalilluni taamatut kommuninut isumaqatigiissuteqarniarnissaat, Naalakkersuisunit suliniutaavoq pitsaasoq, siunnersuut manna akuerineqassapat.

Soorunami suli isumaqatigiissutit taamaattut pillugit kommunit isumaat ilisimangilarput, tassami pisussaaffiliisumik isumaqatigiissutit taamaattut suli kalaallit nunaanni misilinneqarsimangimmata. Kisiannili isumalluarnarpoq, Naalakkersuisut pisussaaffiliisumik isumaqatigiissutit pillugit kommunini Borgmesterinik isumasiuisimaneri. Ataatsimiititaliamit upperineqarpoq tatigineqarlunilu, illuatungeriit tamarmik pitsaasumik pisussaaffiliisumik suleqatigiinnissanut takunnissinnaammata.

Naalakkersuisut kommunillu akornganni isumaqatigiissutit pillugit.

Naluneqanngilaq Naalagaaffiup aamma kommunit akornganni isumaqatigiittoqartarnera. isumaqatigiissuteqartarnerni pisinnaatitaaffiit pisussaaffilinngitsut tunngavigalugit Naalakkersuisut kommunillu akornganni isumaqatigiittoqarsinnaaneranut periarfissat amerlasuutigut killeqanngillat.

Kalaallit Nunaannut atatillugu eqqarsaatigeqqajaanarpoq ukiumut Naalakkersuisut aamma kommunit kattuffiata (KANUKOKA) akornganni tapiissutit pillugit isumaqatigiissuteqartarneq. Tapiissutit pillugit isumaqatigiissut tassaaginnarpoq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisup aamma KANUKOKA-mi siulittaasup isumaqatigiissutaat pappiaranngorlugu naqitaq, taakkua allatseqarfiini atorfilittat ikiortigalugit suliarineqarsimasoq.

Kalaallit Nunaanni taamaalilluni sivisuumik ileqqusimavoq kommunit naalakkersuisullu akornganni qanimut suleqatigiittarneq.

Naalakkersuisut kommunillu akornganni isumaqatigiittoqartarneranut tunngaviuvoq, Naalakkersuisut Inatsisartullu tamarmik pisortat aningaasaataasa pitsaasumik aqunneqarnissaat kissaatigimmassuk. Tamatumani aalajangiisooqataavoq, Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu politikikkut aningaasanik aqutsinerat, kommunit ilanngullugit. Aningaasartuutaasartut ataatsimut isigalugit kommuninit aningaasartuutit annertuneri pissutaallutik, aningaasatigut pitsaasumik aqunneqarnissaannut aalajangiussaqaarsimanerat tunngavigalugu. Aningaasartuutit ataatsimut isigalugit kommunini aningaasartuutaasartut amerlammata, pingaartuuvoq ilisimassallugu kommunit aningaasanik qanoq atutigisarnerat. Illuatungaaniilli kommunit missingersuusiorminni soqutigisaraat politikikkut anguniakkat neriorsuutigineqarsimasullu sapinngisamik pitsaanerpaamik piviusunngortinniarnissaat.

Tapiissutit pillugit isumaqatigiinniarnertit kommuninut aningaasatigut tunngavissanik inerneqartarput. Aningaasatigut Tunngavissat kommuninut periarfissiisarput, kommuninilu ataasiakkaani politikerit pisussaaffigaat piffinni missingersuutit akuersissutigineqarneranut atatillugu isumaqatigiinnissaq.

Kommunini nammineq aqutsineq pillugu

Kommunini nammineq aqutsineq ima isumaqarpoq, annertunerusutigut kommunit nammineq aalajangersarsinnaagaat suliassat inatsisini toqqammavissat tunngavigalugit naammassiniassallugit. Assersuutigalugu meeqqeriviit qassit kommunimi pigineqassanersut imaluunniit qanoq akulikitsigisumik utoqqarnik eqqiaasussisarnermut neqerooruteqartoqartarsoinaanersoq kiisalu kommunimi kultureqarnermut tunngasunut qanoq tunngavissiisoqassanersoq.

Kommunini nammineq aqutsineq sapinngisamik inuttaasut qanimut suleqatigalugit suliassanik kivitsinissamut tunngaveqarpoq. Tamanna tunngaviuvoq kalaallit nunaannit attaneqartoq, aammalu tunngaviumik inatsisit aqutigalugit tunngavissinneqarluni, § 82 ima allassimammat: “Naalagaaffik nakkutilliisoralugu kommunit suliassanik namminneq aqutsinnaanerat inatsisinit tunngavilerneqarpoq” Ima paasineqassaaq, Inatsisartut inatsisiliornermi aalajangissagaat suliassat suut kommunit suliarissallugit akisussaaffigissagaat. Kommunini nammineq aqutsineq killilerneqarsinnaavoq, annertusineqarsinnaavoq, kisiannili atorunnaarsinneqarsinnaanani.

Nuna tamakkerlugu piffinnilu pitsaaliuineq

Manna tikillugu isumaqatigiissutigineqarsimavoq, nuna tamakkerlugu aamma piffikaartumik innuttaasut peqqinnerulernissaanik suliniuteqarniarneq.

Ataatsimiititaliamit annertuunik suliniutigineqarpoq, aamma uagut siunissaq isigalugu inuttaasut peqqinnerulernissaannik suliniuteqarneq attatiinnassagipput. Inuttaasut peqqinnerulernissaannut suliniutini anguniakkat piviusunngortinneqassappata, piunasaqaataavoq inuttaasut peqqinnerulernissaannut suliniutit piffinnut ikkutivinneqarnissaat, inuttaasullu siunertaasut anguniarlugit suleqataalluarnissaat paasinnilluarnissaallu, ilanngullugulu pisariaqarpoq suliniutit tullerriaarnerisa pingaartinneqarnissaat.

Ataatsimiititaliamit tamakkiisumik ataqqineqarpoq, nuna tamakkerlugu kommunikkaartumik kiisalu piffikkaartumik siunertat assigiit sulissutigineqarnerat, kisiannili periutsit assigiinnatik. Piffinni tamani ajornartorsiutit nukissallu assigiinneq ajorput, pissusissamisoorluinnartutullu isigineqarluni piffikkaartumik suliassanik kivitsiniarnermi suliniarneq.

Ukiorpassuarni pitsaaliuinermi suliniarsimavugut kisiannili nassuerutigisariaqarparput, suli annertoorujussuarnik ajornartorsiuteqaratta, assersuutigalugu imigassamik aannngajaarniutinillu atonerluinerit, taakkualu saniatigut persuttaanerit imminoornerit meeqqallu sumiginnakkat suli annertuumik ajornartorsiutaammata.

Kisiannili ataatsimiititaliaq neriuuteqarpoq, upperilluinnarlugulu ataatsimoorluta pitsaannngitsut ajunngitsumut saatsissinnaagatsigit.

Naalackersuisut kommunillu akornnganni suleqatigiinissamut isumaqatigiissutit, tamatumani ersarinnerusunik paatsuungassaannngitsunillu imminnut pisussaaffiliisut, ataatsimiititaliamit pitsaaliuinermi suliniuteqarnermi siunertanut angusaqarluarnissamut ilimanaateqarluartutut iluaqutaasutullu isigineqarput.

Suleqatigiinissamut isumaqatigiissutini pitsaaqutaasoq tassaavoq illuatungeriit isumaqatigiissutit imarisaanik piginnittutut imminnut isigineranik annertunerusunnngortitsisarmat. Inuttaasut peqqinnerulernissaannik suliniuteqarnermi akisussaaffinnik aamma pisusaaffinnik avitseqatigiinnermi erseqqissaaneq, illuatungeriit suleqatigiinissamik isumaqatigiissummi anguniakkat angunissaannut ataatsimoorlutik suliaqarnerminni nukittunerunerannik isumaqassaaq.

Suleqatigiinissamut isumaqatigiissuteqarnermi mattunneqanngilaq, illuatungeriit isumaqatigiissummi allassimasunit annertunerusumik anguniagaqarnissaat. Inuttaasut peqqinnerulernissaanik anguniagaqarnermi assersuutigalugu kommunit periarfissaqarput inuttaasut peqqinnerulernissaanik suliaqarnermut ilanngullugu suliarisinnaagaat nammineq anguniakkatut pitsaaliuinermi anguniakkatut suliniutitik imaluunniit piffimmi siunertanik Naalackersuisut kissaatigisaannik ingerlatitseqqittunik suliaqarneq. Taamatut suleqatigiit imminnut isummersoqatigiissinnaapput.

Suleqatigiinissamut isumaqatigiissut imaluunniit naamik, ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq inuttaasut peqqinnerulernissaanik suliniut aqutugalugu qulakkeerreqassasoq pitsaaliuinermi suliniutit killiffii pillugit aamma pitsaaliuinermi suliniutit sunniuteqaataat pillugit killiffinnik nutarterisoqartassasoq, taamaallilluni ilisimasanut nutanut naleqqiullugu innuttaasut peqqissuunissaasa iluani ajortumik ineriartortoqarsinnaanera pinaveersaarniarlugu kiisalu suliaqarfinni pinaveersaartitsinermik suliniutut pisariaqartinneqartut ikiorserniarlugit ataavartumik suliniutit nalimmassarneqartassammata pingaarnersiorneqarlutillu.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunissai

Siunnersuummi allassimasut isumaliutigilluakkat innersuussutigalugit ataatsimiititaliap ilanngullugu oqaatigissavaa, kommuninut isumaqatigiissutissanik aallaqqaammut

suliaqarnermi allaffissornermi nukissanik atuiffiunissaa. Kisiannili tamanna ima annertutiginnigilaq naalakkersuisoqarfiit aqutsisoqarfiillu iluini sulianut ilanngullugu kivinneqarsinnaanngitsutut isigineqarluni. Allaffissornermi aqqissuussaannermilu piffissaq ungasinnerusiq eqqarsaatigalugu allaffissornermi oqilisaataasussasut isigineqarsinnaavoq, tassami isumaqatigiissutit allalluakkat ersarissullu kingunerisinnaammassuk akisussaaffinnut, pisussaaffinnut aamma iliuusissanut imallit allaffissornermi oqilisaataasarmata.

Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Inuit Ataqatigiit, Siumut aamma Atassut-nik inuttaqartup oqaaseqaatit ilanngunneqartut ilanngullugit siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa inassutigaa.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut demokraatinik inuttaqartup siunnersuummut imatut oqaaseqaateqarput:

Demokraatit inuttaasut peqqinnerunissaanik suliniut tapersorsorpaat. Kisiannili Demokraatit kommunit pisussaaffiliisumik isumaqatigiissuteqarnissaq tunuarsimaarfigaat, Demokraatinit erngumanartinneqarmat, tamakku kommunit namminneq aqutsineranut aamma kommunit Naalakkersuisullu akornnganni piginnaasatigut naapeqatigiissinnaanerini assortuisutut inississinnaammata.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Demokraatinik inuttaqartup siunnersuummi oqaaseqaatit ilanngullugit siunnersuutip akuerineqannginnissaa inassutigaa.

Taamatut oqaaseqarlutik aammalu isumaliutissiisummi allanneqartutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaanniingassanngortippaa.

Olga P. Berthelsen,
Siulittaasq

Debora Kleist

Isak Hammond

Andreas Uldum

Knud Kristiansen

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen